

GOSINZEANA

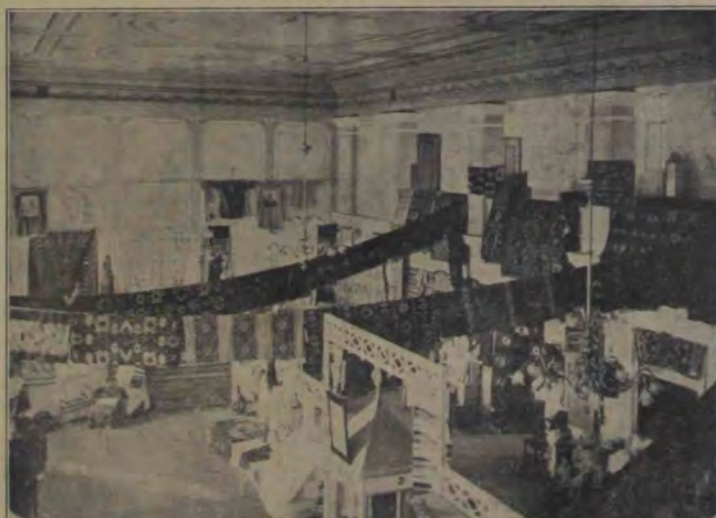
REVISTA ILUSTRATA SAPTAMÂNALĂ

PROPRIETAR: SEBASTIAN BORNEMISA

Anul III. — Nr. 39.

Abonamentul: Pe an 12 cor. Pe $\frac{1}{2}$ an 6 cor.
In străinătate 20 cor. □ Un exemplar 20 bani.

Orăștie, 5 Octombrie 1913.

Dela Expoziția industrială din Orăștie: La stânga sus vederea unui părete încărcat cu lucrurile țărănești adunate dela femeile din popor din comuncle din jur; — la dreapta o odaie țărănească, cu patul înălțat până sus cu perini frumos lucrate; jos: privire spre peretele din fund, de pe scena salei, unde erau expuse prețioasele lucrări ale Atelierului de țesături din Orăștie: la stânga mai sus, se vede un prapor lucrat in Atelier, lângă el un felon, haină bisericească, mai la dreapta alt felon; între ele mai jos Perdeaua Reginei — și alte mulțime de obiecte, care de care mai fine și prețioase.

Numai cu o plămână

răsufălăm, — atunci când în jurul unui așezământ cultural mare, ca și „Asociațiunea“, am știut atrage și am știut face s'o îmbrățișeze, *numai inteligența*, iar poporul nu!, — a spus dl Dr. Valer Moldovan în adunarea dela Orăștie.

Iar despre omul care răsufălă numai cu o plămână, cine nu înțelege că o duce slab de tot cu sănătatea; ușor poate cădea în — oftică, și vai de zilele lui, în viitor.

Dacă noi am vedeă, că poporul nostru numai în „Asociațiune“ răsufălă, vorba dlui Moldovan, numai cu o plămână, încă n'am zice nimic, am spune: va da Dumnezeu mai bine și aci; dacă încolo e deja bine peste tot locul, ne vom întrămă noi și aci, și vom fi apoi lei-paralei.

Dar avem durerea a băgă de seamă, că *nu stăm mai strălucit* nici în alte așezăminte ale organismului nostru național! Și celelalte, cele mai multe sunt înființate pentru a cuprinde și inteligență și popor, fiind de folos și unora și altora, lucrând la contopirea și concreșterea poporului cu a inteligenței sale într'un trup național viguros, deplin sănatos, răzbitor așa, mână în mână, înainte pe toate căile vieții! — Dar multe din aceste așezăminte merg abia schiopătând, mai mult *târându-se*, pe drumul chemării lor, tocmai din pricina că prea răsufălă și una și alta, *numai cu o plămână!*, (unii zic: și aceea ofticoasă!), prea razimă numai pe popor ori numai pe inteligență, pe când fiecare are trebuință de *amândouă*, pentru a funcționa deplin viguroasă.

Iar dacă se recunoaște că în viața așezămintelor noastre obștești prea să simte funcțio-

nând numai o plămână, aceasta e totodată și o recunoaștere a răului, că aceste așezăminte prea lucrează unilateral: sau numai pentru inteligență sau numai pentru popor, și atunci plămâna asta răsufălă, pe când cealaltă stă pe loc ori abia mișcă.

Încherea firească din aceste constatări, trebuie să o tragă conducătorii acelor, cari să-și îndrumeze pentru viitor lucrarea lor așa fel, ca *să pună în mișcare și plămâna cea neglijată până acum a organismului lor*, — făcând toate cele de lipsă pentru trezirea interesului ei față cu organismul în care e chemată a lucra și ea, dându-i *viață!*

„Asociațiunea“ noastră a făcut până acum lucruri așa de frumoase pentru „plămâna cea domnească“, înființând *școala de fete*, edând *Enciclopedia*, întemeind *Muzeul Național*, — să pornească acum mari lucrări cari se bucură și masele largi ale poporului, așa cum prin lucrările ei amintite mai sus, a bucurat păturile inteligente și le-a pus în mișcare, înduplecându-le la jertfe pentru „Asociațiune“. — Atunci vom ajunge în scurtă vreme a vedeă și plămâna a doua, încă cea mai mare, răsufălând voinică, dătătoare de viață, în organismul întins al Asociațiunii. Avem toată nădejdea că Conducerea de azi a Asociațiunii ne va procura în curând bucuria de a auzi din rapoartele ei, că — *așa este acum!*

Și așa să fie în *toate* așezămintele noastre obștești, — dacă e se credem cu tot temeiul în „viitorul nostru de aur!...“

Un ziarist japonez la curtea regală română.

„Cât de norocoasă poate să fie țara, care are astfel de Domnitori!

Sch. Chiba.

Ziaristul japonez, Schucho Chiba, care de-o vreme încoace face călătorii de studiu prin Europa, s'a prezentat zilele acestea la Curtea regală română din Sinaia, unde a ținut o conferință în fața Suveranilor despre Japonia și Japonezi. A fost primit de Maj. Lor Regale cu multă amabilitate. Asupra ziaristului, foarte cult, din depărtatul Orient, țara și curtea românească a făcut o impresie strălucită. Și d. Sch. Chiba, care a fost oaspele multor domnitori din Europa, își publică impresiile în ziarele străine, impresii, cari resfrâng asupra Curții române o glorioasă aureolă.

— Am sosit la Sinaia — scrie ziaristul japonez — și am fost găzduit la palat. Sunt japonez și este în mine un simțământ supra-pământesc de respect față de capetele încoronate. De aceea mă stăpânește o frică mare și aproape îmi aud bătăile inimii, când stau în fața regelui și a reginei, ca să-mi încep conferința despre Japonia. Dar, când rostesc întâiul cuvânt... și văd figura maiestoasă și blândă a Carmen Sylvei, îmi dispare tremurul deodată. Am vorbit un ceas și jumătate. După conferință, regina m'a agrăit cu blândețe, zicându-mi:

— Te rog, vină mai aproape.

Apoi spune japonezul, cu câtă căldură s'a întreținut regina poetă cu dânsul. Carmen Sylva știe multe despre Japonia, cunoaște bine pe Lafcadio Hear și recitează chiar o mică poezie japoneză.

„Asagando ni Tyukube, tararete Morai Midzu“.

E vorba aici despre floarea, care s'a cățărât pe vas și japoneza, de dragul ei, mai bine împrumută altul dela vecină, decât să-i turbure înflorirea...

— Regele Carol e de 74 ani, dar nu pare atât de în vârstă, e vioi și tânăr în mișcări. Regina Elisabeta îmi reamintește pe marea regină Victoria a Angliei. Simțeam, aflându-mă în față maiestoasei femei, că trebuie să fie iubită de toți. *Cât de norocoasă trebuie să fie țara, care are astfel de Domnitori!*

— Într'adevăr, mă cuprinde o mare întristare, trebuind să amin-

Din calea lui Vlaicu... Valea-Prahovei. Șoseaua pe linia Azuga-Predeal, calea pe care aveă s'o face, zburând pe de-asupra ei, Vlaicu spre Brașov, fiind mai puțin accidentală, deși cu nițel încunjur, spre Brașov.

esc, că ochii reginei sunt atât de slăbiți. Vede numai cu mare greutate, ceea ce însă nu se prea poate observa, fiindcă se bucură alfel de-o sănătate înfloritoare. Distinsa regină a fost atât de amabilă, încât mi-a dat cinci tomuri din operele sale, scriind cu mâna proprie următoarea dedicație: *Vieța noastră e o continuare.*

La conferință a fost de față și prim-ministrul Maiorescu, împreună cu alți oaspeți distinși. Regele Carol a decorat pe ziaristul Chiba cu ordinul „Coroana României”.

Fericită față, cu asfel de domnitorii, — zicem și noi. Și vechea noastră mândrie se întărește și mai mult, cu recunoașterea ce vine din partea aceluia străin interesant. (al)

□ □ □

Lumina și vieța.

— Nu toate animalele iubesc lumina! — Mare număr din ele fug de lumină, nepuțându-o suferi! — Nici plantelor nu le place întru toate lumina. — Din tainele mari ale naturii.

Vieța nu s'ar putea închipui fără lumină. Se știe doar că plantele își scot din razele soarelui puterea de lipsă pentru traiul lor, cum și pentru fabricarea materiilor, cu cari se nutresc animalele la rândul lor. Totuș este destul de ușor să arătăm, că razele soarelui au o înrăurire vătămătoare asupra materiei vii.

Multe animale nu au găsit alte

mijloace pentru a se pune la adăpost de înrăurirea vătămătoare, nimicitoare, a luminii, decât de a fugi de dânsa, ducându-se să trăiască în întunec!

Mai întâi un mare număr de ființe cari trăiau pe malurile mărilor în vremurile de demult, s'au scoborât în adâncimile apelor, unde razele soarelui nu pătrund deloc. Felurite cercetări au scos la iveală acest soi de viețuitoare din fundul mării, multă vreme nebănuite încă. Multe din aceste animale sunt soiuri foarte vechi, cari trăiau odată afară, pe malurile mărilor. În adâncimile cele mari, unde împrejurările de viață nu se schimbă, ele au încetat a se mai dezvoltă, și s'au dedat numai cu aceste noi împrejurări. Picioarele li s'au lungit foarte mult și s'au acoperit cu peri simțitori la orice atingere. Aceșii din urmă înlocuiesc ochii cari, fie că pier, fie că se prefac în un fel de organe (membre, mădule) luminoase, niște fe-

linare (lampășe) cari slujesc după cât se pare să atragă o mulțime de animale mici cari năvălesc în gura mare, deschisă, a animalului. Dacă lumina soarelui nu pătrunde în fundul mării, se vede că vieța își face rost de lumina care-i lipsește, o lumină însă mai puțin distrugătoare decât lumina soarelui. În această privință cercetătorii fundurilor mărilor au scos la iveală minuni nebănuite, animale cu ramuri ca și plantele, cari răspândesc o lumină minunată în locurile unde lumina soarelui nu pătrunde. S'au descoperit și pești cu ochi luminoși.

În adâncurile lacurilor mari se găsesc de asemenea ființe, cari trăiesc în întunecul cel mai mare și sunt lipsite cu totul de organele vederii.

Dacă animalele de mare au fugit în adâncimile întunecoase ale apelor, animalele de pe uscat au fugit adeseori în peșteri. Aci se găsesc paianjeni și numeroase insecte cari nu pot suferi căldura și lumina

Gepti Mari și Mici. Sunt cele mai înalte două piscuri în spinarea de munți ai Caraimanului în Carpați. Ei închid calea între Câmpina și Azuga, ca doi urieși ce stau cu capul în nori, privind în jur de ei și în jos peste toată romantica vale.

„Urlătoarea”, minunată cataractă în Bucegi. Pe vârful Bucegilor, de-asupra acestei Urlătoare, se află un admirabil platou de aterizare pentru zburători. Dacă Vlaicu apucă dela Sinaia spre Fărnești — Sibiu direct, trebuia să treacă peste Bucegi, peste platoul din vârful lor. Munții Bucegi au o înălțime de 3600 metri. În vârful lor să va înființa cu timpul stație de aterizare pentru zburători, căci e plăcere a te da acolo jos și a gustă admirabila priveliște ce ți se desfășoară sub ochi a-supra depărtărilor.

soarelui. Un oarecare număr din aceste animale au orbii, dar adeseori abia sunt schimbate, căci înainte de a se retrage în peșteri, ele căutau întunerecul sub pietri sau în crepăturile pământului.

1 Dacă multe ființe trăesc în întunerecul cel mai mare, cea mai mare parte trăesc pe rând la lumină și la întunerec. Animalele foarte adeseori în timpul zilei se ascund sub pietri, în mușchii, la adăpostul frunzișului arborilor, sub scoarță, și ies numai când vine noaptea. Dacă aceste ființe, cari își petrec vieața numai la întunerec, se găsesc din întâmplare puse la o lumină prea vie, ele se feresc de dânsa. Vom arăta aci câteva pilde în această privință.

Pe fundul bălților trăește un animal mărunț, un fel de gogoloș mic de materie vie, ascuns pe jumătate în măt. Corpul său, destul de tare, nu

părăsește nici odată fundul bălții. De se întâmplă să-l punem în atingere cu lumină, se adună îndată, se face rotund și se înfundă în nămol.

Se vede aceasta destul de des și la animale mai mari. Dacă punem niște melci într'un loc închis, aceștia nu întârzie de a se grămădi în părțile cele mai întunecoase. Pe malul mării trăesc asemenea un fel de melci. Se întâmplă uneori că aceștia sunt lipsiți cu totul de apă și atunci se strâng în învâlișul lor, prin urmare la adăpost de lumină; însă dacă se ia un oarecare număr din aceste ființe și se duc la o depărtare de câțiva metri într'un loc umez și nisipos, în urma umezelei ele își reiau mișcarea și se îndreaptă toate către locul cu umbră. Nimica nu le împiedecă să-și schimbe drumul, nici piedecile ce le întâlnesc în cale.

Astfel, cea mai mare parte din animale fug de lumină. Dar aceasta nu se poate spune despre toate.

Moliile, unii melci fără găoace, dacă sunt puse într'o cutie închisă bine și dacă numai într'un punct se lasă un mic loc deschis, prin care să treacă lumina, ei se îndreaptă către acest punct. Astfel se tâlmăcește cum fluturii de noapte, cari se ascund ziua în locurile cele mai întunecoase, la sosirea nopții, cu aprinsul luminelor, năvălesc împrejurul lor, lucru ce se întâmplă cu o mulțime de insecte de noapte, cari își ard aripele sau își găsesc moartea în astfel de împrejurări.

S'ar părea că lumina își are partea sa bună în creșterea plantelor. În adevăr, arborii cari ating înălțimile cele mai mari și cresc cei mai repede, sunt acei din țările călduroase. Învățații însă au băgat de seamă, că creșterea aceasta nu se petrece deloc în timpul zilei și că arborii cresc mai mult în timpul nopții, mulțumită faptului, că căldura și întunerecul, cari ajută în adevăr la creștere, se găsesc în aceste țări la un loc în timpul nopții. Deci e greșit a crede, că lumina ajută creșterea plantelor.

O încercare foarte ușoară ne arată destul de bine acest lucru: dacă punem o plantă în creștere într'o cutie, în care se află numai o deschizătură de o parte, planta se îndoaie înspre această deschi-

O stână pe Clăbucel, unul din puținele locuri potrivite pentru aterizare forțată în Carpați, la 1400 metri înălțime.

Șoseaua Timișului, pe linia Predeal-Brașov. Toată valea e acoperită de păduri fără luminșuri, fără poene, cu brazi înalți, păduri netăiate. O nenorocire ar fi în aceste părți foarte primejdioasă pentru zburători.

dere și aceasta urmează din faptul, că partea luminată a trunchiului crește mai încet decât fața contrară.

Lumina omoară. Multe ființe vii puse mai multă sau mai puțină vreme la lumină, mor! Nimic nu e mai păgubitor, decât dacă le așezăm la razele soarelui. Dacă se pun de pildă ouă de broască la soare, dezvoltarea de mai pe urmă poate să fie turburată, și mormolocii cari vor ieși din ele, mor mai degrabă decât ceilalți.

Lumina are însă o înrăurire nemicitoare mai ales asupra bacteriilor, microbilor, a acelor ființe mici, cari sunt pricina celor mai multe boale cari bântuiesc omenirea. Căleva ceasuri în bătaia soarelui și bacteriile, dușmanii cei mai aprigi ai omului, se prăpădesc. Se înțelege ușor însemnătatea acestui fapt. Pentru a nimici germeii aducători de boale din odăi, ajunge a deschide cât de des și cât mai largi cu puțință ferestrele, lăsând să vie în casă aer și soare! E cunoscută doar de toți

zicătoarea, că: „*acolo unde intră soarele, nu intră doctorul*”. În natură, aerul și soarele sunt luptători puternici întru nimicirea bacteriilor. În toate zilele ei nimicesc un număr neînchipuit de mare de bacterii pricinuitoare de boli, nu numai în aer și pe pământ, dar și în apă, bineînțeles numai până la locul unde pătrund razele binefăcătoare ale soarelui. T. L. B.

□ □ □

În ce măsură cresc statele din Balcani, prin sporul natural.

Azi, când lumea își are încă privirile ațintite asupra statelor nou formate, nou rânduite în Balcani, și după ce puterea brațelor lor în războaie, puțința de a se întinde ca cuceritoare, e cunoscută lumii, — e interesant a cunoaște și aceea, că, prin sporul firesc al locuitorilor lor, care stat ce viitor de mărire făgăduiește, ca populațiune, că mulțime de locuitori?

Statisticianul francez Ed. Thèzi

a adunat datele din numărătoarele cele mai noi, și le-a pus lângă olaltă. Și-a ales ca cheie de socoteală cifra *căsătoriilor* noi. Căci unde-s căsătoriile multe, acolo și nașterile de copii sunt mai bogate, acolo poporul sporește în chip firesc în măsură mai însemnată. Și iaca ce i-au arătat aceste numărători:

În România tot pe 10'000 locuitori se vin 210 căsătorii noi într'un an.

În Sârbia se vin . 206.

În Bulgaria numai 185.

În Grecia . . . 184.

A Turciei statistică nu e arătată, întâi fiindcă nu se prea face în Turcia, a doua fiind foarte nesigură.

Din asta reese, că România stă în fruntea țărilor sale vecine, și în privința asta. Ea va crește mai tare decât toate și ca spor de locuitori. Dacă azi ea are mai mulți locuitori (7 milioane 500.000, față de 5¹/₂ milioane, 5 și 4. cât au vecinele sale din josul Dunării), apoi ea va rămâne în fruntea lor, ba le va tot întrece cu măsură, și prin sporul firesc al cetățenilor săi.

Acelaș statistician arată, că și ca număr de copii, ca nașteri, Ro-

Predealul, drăguțul oraș de ville, cari de cari mai frumoase. Prin acest punct voia Vlaicu să treacă în Ardeal, venind la Brașov. Doar cel din urmă salut al lui, spus preținilor Magnani și Silisteanu, cari i-au zis când s'a despărțit de ei dincoace de Ploești: „La revedere în Brașov”, — a fost: „La Hotel Continental...” Cel din urmă salut al lui, fără să bănuiască că nu va ajunge să vadă nici Predealul, decum Brașovul și hotelul Continental...

Dșoara Victoria Baritiu, care, în absența dșoarei Tiberia Barcianu, dusă la studii mai înalte în o școală de țesătorie fină din Viena, — a condus un an de zile lucrările în Atelierul de țesătorie din Orăștie, pregătind și lucrurile pentru Expoziția din Septembrie a. c. E îmbrăcată în draguț costum de pădureancă pregătit în Atelier.

mânia e printre cele dintâi țări, nu în răsăritul Europei numai, ci în toată Europa. Într'adevăr el arată, că *singură Rusia* întrece și pe România în sporul poporului seu prin nașteri. În Rusia se nasc la 10.000 locuitori câte 439 copii pe an, în România 423, — și în toate celelalte țări ale Europei, tot *mai puțin*.

Dacă cheia *căsătoriilor* (folosită mai sus) o căutăm și la celelalte state din Europa, apoi iaca ce afăm:

În Ungaria se încheie la 10.000 suflete, câte 185 căsătorii pe an (față de 210 în România), în Rusia

182, în Belgia 159, în Germania 157, Italia 157, Franța 155, Anglia 152, Elveția 146, Olanda 145, Danemarca 143, Spania 142.

România, ținându-se bine și ca număr de căsătorii și apoi și ca nașteri de copii, — a și crescut în chip îmbucurător: Anume în cei din urmă 12 ani, ea a sporit cu 1 milion și trei sute de mii suflete, ceea ce face 22%! Un spor acesta care o pune printre fările cele dintâi.

□ □ □

Femeile cu drept de votare.

Din zi în zi e tot mai întezită lupta femeilor pentru drepturi politice, firește mai ales în țările Apusului. Sufragetele engleze s'au făcut celebre în această privință. Armele lor de luptă, foarte ade-

seori, nu sunt dintre cele mai ideale, ci cu adevărat nedemne de gingășia sexului frumos. Sfarmă, strică, zdrobesc, aprind, pun bombe, — iată arsenalul de care se servesc.

Dar, dacă până acum fiicele Albionului nu au izbutit încă să se ridice pe aceeaș treaptă politică cu bărbații, în alte părți femeile au fost mai norocoase. Nu e mult de când „storing“-ul Norvegiei a înscris între legi dreptul de vot nelimitat pentru femei, întocmai ca și pentru bărbați. Deci, oricare femeie norvegiană, care a împlinit 25 de ani și

are domiciliu stabil de cel puțin 5 ani, într'un cerc electoral, are drept de alegere și are drept să fie aleasă în reprezentanța țării. Drept de vot aveau femeile în țara fiordurilor și mai înainte, cu anumite restricții însă. Față cu 300.000 voturi femeiești din trecut, astăzi stau 525.000 voturi! Cu 25.000 mai multe voturi ca bărbații.

Se pare însă că femeile sunt mai aprige în câștigarea izbândeii, decât în exploatarea ei. Ca și la dragoste, de pildă... Pe tine, biet flăcău, teucid cu ochii până te cuceresc și le îngenunchi la piciorușe, iar după aceea nu se mai prea sfarmă cu tine. (De-oi greși, să am iertare, dragi cetitoare, sunt tinerel încă...)

Fapt e, că femeile Norvegiei nu prea usează de drepturile pe cari le au. La ultimele alegeri generale n'a fost aleasă *nici o singură femeie* deputat!... Autentic.

Aceleași drepturi le au, — ori chiar mult mai largi, — femeile din Zeelanda nouă. Dar nu se prea arată încântate de acelea. Nu din vreun motiv mai serios, ci din *nepăsare*... ori plictiseală, cine știe.

Lucrul acesta îl măturisește chiar o damă zeelandeză, în convorbirea acordată unui ziarist din Paris.

„La noi fiecare femeie trecută de 21 ani are drept de alegere. La început se întreceau cu adevărat în exerciarea acestui drept. Să răstoarne urnele în ziua de alegere, nu altceva! Dar s'au plictisit curând...

— Ei, și acum nu mai votează?

— Majoritatea pot zice că nu votează. Câteva, cari se prezintă la urnă, o fac numai de hatărul bărbaților sau al părinților. Aceștia le câștigă pentru candidatul lor. Le pun bilețelul cu numele candidatului în mână și le duc înaintea comisiei. Nu mai e însuflețire, nici convingere între femei, în Zeelanda noastră, o, nu!“ — suspină dama cu melancolie.

„Odată doar, o singură dată au ales femeile deputat în Zeelanda. Sunt vreo opt ani de atunci. În cercul electoral Canterburg candidase întâmplător un bărbat tânăr de tot. Abia se fi avut 26 ani. Și eră fru-

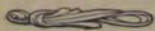

mos ca o minune. Ce ochi și ce mustecioară, Doamne! Bărbații își băteau joc de dansul și se sileau din răspuț să-l trântescă. Dar în ziua alegerii, candidatul Belford, frumosul Belford, purtat în triumf de femei, a fost declarat ales cu o majoritate covârșitoare!

— Sunt sigur, Doamnă, că tot Belford reprezintă cercul Canterburg și acum — se complimentează ziaristul.

„O, nu! S'a dovedit că eră prostuț, săracu, ca lemnu. Și l-au abandonat însuflețitele lui partizane de altă dată.

P.S. Eu am cetit această con-vorbire în ziarele străine, dar nu-mi prea vine să o cred. Mai ales, că eu sunt mare aderent al drepturilor femeiești. Până oi putea să-mi cucresc... o sufragetă! Sandu.

RÂNDURI MĂRUNTE

Pânzele pictorului Smigelschi expuse la Budapesta. Anul trecut, în Noemvrie, a răposat într'un sanator din Budapesta, un mare artist al neamului nostru: pictorul Octavian Smigelschi, cel mai meșter zugrav de biserică al Ardealului, ce s'a ivit până acuma. Trupul lui odihnește la Blaj, alături de Bunea și alți aleși, plâns de-o văduvă nemângăiată și de mai mulți orfani mititei. Cercurile artistice ungurești, cari l'au prețuit mult pe răposatul și l'au ajutat chiar, au stăruit mult ca pânzele rămase de artist să fie expuse în toamna asta la Budapesta, în palatul de belearte din grădina de plimbare a capitalei. Pânzele au fost adunate și aduse, iar expoziția s'a deschis joi, în 2 Septemvrie n., cu solemnitate aleasă. Alături de creațiile lui Smigelschi, mai sunt expuse chipurile alor alți trei artiști din Ungari, morți și ei: Coulin, Loschinger și Pap Bertalan.

Am văzut tablourile lui Smigelschi: sunt grandioase și superioare, și ca concepție artistică și ca execuție. Sunt chipuri de sfinți, de îngeri și de proroci, după rânduiala răsăriteană. O sală întreagă, cu pereți uriași. Apoi alte vreo trei săli, cu fărâme din vieța satelor noastre de pe Târnave. Sunt chipurile ro-

mânești, ale unui artist cu inimă și cu simțire românească.

În numărul viitor al revistei noastre credem să putem vorbi mai amănunțit despre această expoziție, dând și mai multe reproduceri.

© rugare către cetitori.

— Ofert de abonament. —

Administrația revistei noastre, mulțumitoare onoratului public cetitor românesc pentru sprigul ce i-a dat și interesul ce-i arată, — și năzuind a introduce în tot mai multe familii române această revistă, mai izgonind la cele reviste străine de acest fel, cari prea s'au cuibărit în multe case românești, — s'a hotărât a da pe aceste din urmă trei luni ale anului de față, revista „Cosinzeana”, ca de probă,

cu numai 1 cor. 80 fil.

tuturor acelor ce ar dori a intra acum ca abonați noi la revista noastră.

Înțelege ori-cine, că cu cele 1 cor. 80 fil. nu ne e plătită în trei luni nici hârtia și posta. Oferim totuși așa de ieftin revista, ca să dăm prilej și cărturarilor noștri celor mai modești în stările lor materiale, a putea ține cel puțin 3 luni de zile revista noastră, ca de probă, la casa lor.

Pe abonații noștri vechi și pe cetitorii noștri peste tot, îi rugăm stăruitor, să îndemne pe cât mai mulți a intra ca abonați de probă la „Cosinzeana” pe acele din urmă 3 luni de zile, trimițându-ne neînsemnata sună de cor. 1'80. — Mulțumim înainte tuturor celor ce nu vor trece cu vederea rugăminta noastră și ne vor câștiga abonați — făcând prin asta cea mai bună slujbă înseși culturii române, care prin astfel de reviste intră și ea mai cu dinadinsul în familiile noastre cetitoare.

Siguranța aeroplanelor. — Zborurile lui Pégoud. Blériot, cel atât de cunoscut prin născocirile sale în privința mașinilor de zburat, a mai dus la capăt încă una, și chiar din cele mai însemnate. A iscodit un lucru merit a face ca mașinile de zburat să nu se poată prăbuși, ci să fie în stare a se întoarce la starea obicinuită, chiar dacă s'ar fi culcat și răsturnat în aer.

Născocirea aceasta de mare însemnătate, a încercat-o și o încearcă zburătorul francez Pégoud. întâia probă a făcut-o la Juvisy (Țara franțuzească) la 1 Septemvrie anul acesta și

apoi la Buc a doua zi, înaintea unei comisiuni militare. Pégoud s'a înălțat întâiași dată până la 1000 m., apoi a plecat mașina cu capul spre pământ din ce în ce mai mult până a ajuns cu coada în sus. Pe urmă s'a răsturnat cu roatele în sus și în această stare a zburat mai întâi ca 40 m., iar a doua zi vreo 500 m. Pégoud eră cu capul spre pământ, căci eră legat bine în scaun, de nu putea să cadă. Pe urmă s'a întors încet din nou în starea obicinuită.

Va să zică mașinile zboară nu numai în starea lor regulată, obicinuită, ci chiar și cu roatele în sus!

Pégoud istorisește, că în timpul când zbură cu capul spre pământ se simțea foarte bine, fără cea mai mică stângenie. Ba la data din urmă îi picură benzină pe cap și zice că-i părea, că se află la o frizerie și că l-a răcorit bine pe cap.

Mintea găinii. Cunoașteți doar vorba aceea „N'ai minte nici cât un puu de găină!” În vreme ce se caută azi a se dovedi, că și plantele dau semne de pricepere, un învățat a crezut de cuviință să adune probe, că la o găină nici vorbă nu poate fi de o pricepere mai mare. Cea mai ciudată din apucăturile găinii e, în adevăr, clocitul în cuibare goale. Când cade cloșcă, ea „clocește” pe-acți ncoale și nu se sinchisește deloc dacă în cuibar sunt sau nu sunt nouă. Altele stau adesea lângă câte o cloacă de astea, și clocesc împreună, de bună seama fără de nici un rost. De multe-ori lasă cuibarul cu ouă pentru un altul gol, dar care are mai multe... paie și e mai ușor de ajuns la el. Când e să crească puii, ea alegă cât poate prin curte și nu se uită deloc dacă puii se țin de ea sau nu.

Altă probă că găina nu gândește deloc, e, că deși puii sunt pe lângă ea, ea cărcăe cât se poate de tare, dând de veste astfel și altor găini că a găsit ceva bun, pentru care pe urmă trebuie să se bată ca să nu rămână de pagubă!

Multe găini se suie pe garduri, pe ziduri, pe magazii și nu-și dau deloc seama că puii nu le pot urma. Câte odată găina dă puilor grăunțe mari și ea singură mănâncă pe cele mai mici, cari ar fi mai potrivite pentru pușori. Răcătul pământului de multe ori e fără rost și îi strică, în loc să-i folosească. Când dă de o crepătură într'un gard care e prea mică, încearcă mereu să treacă prin ea, cu toate că vede că nu se poate. Când

dă de vr'un capăt de țigară aprins, fiecare găină trebuie să-l încerce cu ciocul ca să vadă că nu e de mâncat! Când troaca lor e plină cu mâncare care ar ajunge pentru toate găinile, nu mănâncă în liniște ci se repede care mai de care, ca nu cumva să nu-i ajungă. Dar cotochocitul după ouat, ce rost are? — Iacă pentru ce când zici cuiva că are „minte de găină“, nu-l prea lauzi!

Binesimțite versuri a închinat moriei lui Vlaicu poetul bucureștean Const. Nuțescu, punându-le în gura a doua Zine: a Geniului și a Inspirației și a celui îndrăgît de ele, alui Vlaicu. Frumosele versuri au fost zise la București din privilegiul arătării filmului cinematografic „Moartea lui Vlaicu“, de către artiștii A. B. Botoșescu, Av. Popovici și Nicu Vimer.

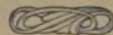
Dnul Botoșescu fiind zilele astea pe la Orăștie (pentru arangarea reprezentațiilor cinematografice cu moartea lui Vlaicu) a avut bunăvoința a predă revistei noastre „Cosinzeana“ manuscrisul dedicației poetice

a dlui Nuțescu. Ne facem o plăcere a da, cei dintâi, aceste versuri și publicului cetitor, ca să le guste. (Vezi-le pe pagina următoare, la partea literară).

Dare de moștenire: 10 milioane dollari... Din New-York se scrie, că murind archimilionarul, ba de multe ori miliardarul Pierpont Morgan, — statul a venit să-și iee partea lui de dare de moștenire dela urmașii bogatului. Au luat inventarul averii și apoi au croit darea. În America darea de moștenire e 4%. Din fiecare sută moștenită de-a gata dela părinți, tu iei 96 părți, iar 4 părți le dai statului. Și împărțindu-se așa pe averea rămasă după Pierpont Morgan, luându-și moștenitorii lui 96 de mii din fiecare sută de mii și statul 4 mii, — a căpătat statul zece milioane dollari, ceea ce în bani de-ai noștri face 50 milioane cor! Și încă numai după părțile ce le are el băgate în felurile întreprinderi. Iar ce se află în palatele lui

ca lucruri scumpe, obiecte de aur, diamante, etc., apoi ca hârtii de preț și bani gata, ci-că vor mai face pe atât!

Proporții cu adevărat americane!

Rânduri vesele.

Femeea, fericirea și sănătatea.

...„Fără femei nu poți fi sănătos și fericit...“

Napoleon.

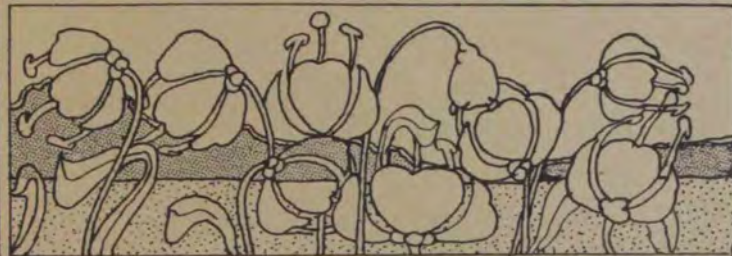
Eu cred, mare Napoleoane,
Că sau ai fost în rele toane,
Sau poate c'ai fost zăpăcit,
De-ai zls, că nu e fericit
Bărbatul fără de femeie...
Eu nu știu, naiba să mă iee,
Eu fericirea am gustat
Abia cînd am fost divorțat...
Apoi, cit pentru sănătate,
De cînd 'mnea-ei nu mă mai bate,
S'o spui, cred, este de prisos,
Că-s—omul cel mai sănătos!..

H. Căi.

O parte a grupei de Călușeri din Sănnicolaul-mic (comit. Torontal, în Ungaria), cari au înălțat, prin jocurile lor voincești, frumseța multor serbări naționale și culturale din partea locului.

DUMĂ

Marelui Vlaicu.

EXCELSIOR

VERSURI DE CONST. NUȚESCU

ZISE DE ARTIȘTII ROMÂNI

A. B. BOTOȘESCU, AR. POPOVICI, NICU VIMER

CU OCAZIUNEA REPREZINTĂRII FILMULUI

MOARTEA LUI VLAICU.

GENIUL - INSPIRAȚIA - VLAICU

Acțiunea se petrece în văzduh.

Scena reprezintă cerul. În dreapta și în stânga scenei stau de vorbă *Geniul* și *Inspirația*. Se văd numai capetele, corpurile fiind ascunse în nori. În culise s'aude un zăpăit de aeroplan, care se stinge încet.

Geniul:

Vezi, sorioară, cât e cerul de sus și de nemărginit
Și totuș, iată, biata humă să-l stăpânească-a izbutit!
Asemeni vulturului care se 'nalță liber ca un gând,
Văzutu-l'am cu aripi false pe omul-vierme, azi, zburând!
Și ție doar, ți se cuvine un imn de slavă înălțat,
Căci tu, scânteia ta divină în sufletu-i ai strecurat.

Inspirația:

Tu, frate, însă-i dași puterea, ca visul să și-l intruzeze
Și energie, pe de-asupra pământului ca să planeze.

Geniul:

Te-am admirat în măestria cu care visul i-l făcuși.
L'am urmărit în nopți de veghe, cum jucăria de păpuși
Și-o făurea din bucățele de lemn și sârmă, doritor,
Subt alintarea ta gingașe și 'n steaua lui încrezător.

Inspirația (cu pasiune):

Ah! Nopți de-arândul nedormite în creeru-i m'am strecurat
Cu duioșie de amantă la sânul meu l'am legănat
Și 'n cupa 'ncrederii să soarbă speranțele, ca un nectar,
I le-am turnat, să-i dea putere în traiul lui de solitar.
Cu fiecare zi trecută el opera și-o întregea, —
O noapte-i înc' un pas pe calea spre gloria ce-l așteptă, —
Și-amant înamorat de artă, muncea cu râvnă de artist,
Cu 'ncrederea în izbutire și cu răbdarea unui Christ.

Geniul:

Îl atrăgea nemărginirea cu farmecele ei stelare
Și-a lui privire îmbătățită, prin prisma ei amăgitoare,
În stelele-mărgăritare cu focul lor senin, vioi,
Nu deslușeă că sunt tot bulgări — ca și pământul — de noroi.

Inspirația:

Icar setos de albăstriune, căta spre dânsa să s'avânte;
Pe el dorințele deșarte nu mai puteau ca să-l frământe,
Căci raza ta aureolă pe frunte îi pusese blând.

Geniul:

Și tu, cu calda-ți sărutare l'ai preschimbat din om de rând
În creator!

Dar omenirea — aceeași, dela început —
Invidioasă și haină — să-l recunoască 'ntâi n'a vrut.
Și munca lui nepregetată și lupta lui de-atâția ani
Și-le vedeă zădărnice... Eră sărac... El n'avea bani...
Iar când în clipe desperate sărmanul *Om* plângea încet,
Am auzit pe sora *Morții* — *Decepția* — șoptind discret:
„Nu ști că *banul* azi e rege, tronând suprem peste-omenire,
„Că tuturora el dictează, se pleacă toți cu umilire
„În fața lui?... Și dacă banul nu știi să-l economisești,
„Admiratori, iubiri, prieteni, o! cât de lesne le găsești!
„De ești bogat, în a ta cale plecaser vor toți în tăcere,
„Te-or ridică în slăvi cu stele, vor tămăia a ta plăcere,
„Te-or lăudă 'n mulțimi de chipuri, te-or îndrăgi mulți,
[fel de fel,
„De-ai fi un X fără valoare, un imbecil sau un mișel.
„Dar ești sărac și sărăcia te-a condamnat la umilire;
„Ești geniu, dar așa ți-e soarta, să lupți din greu spre
[izbutire,
„Batjocorit de toți mișei — de multe ori chiar și lovit
„În fructul muncii tale drage, ce ani întregi te-a istovit.
„Azi, dacă 'n creer porți o lume scaldată 'n străluciri
[lunare
„Și dacă mintea ta creează ceva subt calda inspirație,
„Închide-te în cercul lumii ce ți-ai creiat când-va în gând,
„Căci doar în lumea 'nchipuirii ți-e traiul liniștit și blând...
„Târziu, când nu-i mai fi în lume să duci o viață de
[mizerii,
„Când în sicriu, în groapa rece, te-or năpădi viermi
[în puzderii,

„Se va găsi vre-un suflet care ți-a înțeles sbuciumul greu
Și alții statui să-ți ridice, să te proclame chiar și Zeu.
„Ce ironie!

„Toate astea ce ți-or mai folosi atunci
„Când subt o cruce învechită vei fi scutit de-a lumii
[munci,
„Ce-ți va păsa în groapa rece de statui, de mărimi, de flori,
„Când tu ai fost lovit în viață nemilostiv, de-atâtea ori?”

Inspirația (cu durere):

Așa e lumea!

După moarte te prețuește mare, mic,
De-ai fost un geniu fără margini sau de-ai fi fost chiar
[un nimic;
Iar celui care se înalță îi este dat a suferi!
Și Vlaicu nu a fost întâiul, nici cel din urmă nu va fi!
(pauză un moment, apoi cu duioșie)

În ziua când întâia oară în *cerul* clar s'a înălțat,
Toți cei ce l'au lovit în viață, venit-au și l'au admirat!...

Geniul (cu durere):

Dar groaznica Fatalitate prea dureros l'a răsplătit
Pe îndrăznețul ce voise stăpân a fi pe înfinit...
Oh! unde-ar fi ajuns el oare, purtat de aripele-acele
Ce singur și-le făurise?...

Vlaicu:

(Apare prin fund în hlamidă, încununat de lauri și arată surăzând spre cer)

Mai sus, tot mai în sus, spre stele!...

PLECÂND LA CARTE...

Te desfaci din pacea dulce a satului dela poală de munte și, înfășurându-te în pelerina de călător, pleci spre gara dela cofitura drumului mare. Călușei bat domol calea gronțuroasă de hotar, iar tu, ucenic al cărții, îți dăpeni în gând zilele albe ale unei veri de odihnă și de recreație luminoasă. Te gândești la căldura duioasă a casei părințești, la biserica din grui, cu armonia cântecelor ei de toacă din amurguri, la glumele potolite ale dascălului bătrân, la surisele candido și visătoare ale domnișoarelor popii, la cetera înflăcărată a țiganului Oprea, la chiotele flăcăilor din horă, cum răsună duminica în vatra satului, la murmurul văii de sub sat, la tălângile plângătoare a turmei de pe coaste, la căpițele de otavă, la focul soarelui din asfințit, — la tot belșugul de viață curată, simplă, limpede, câtă plutește peste coperișele de paie ale unui sătușor românesc, peste verdele colinelor cari îi străjuiesc împăcarea, — și nu auzi duruital roșilor cari te scot din această lume bună, curată, nici foșnetul foilor de cucuruz, cari se leagănă în suflarea vântului

de toamnă. Nu bagi de seamă cum se tot depărtează liniile culmilor dragi, topindu-se în albastrul cerului, nici cum te privesc din margini de livezi ochii cunoscuți, cu cari începuseși să te împrietenești iarăși ca în atâtea vacanțe, ci, între bagajele tale de drum, pari un fugar, care, apăsător de-o grea osândă, te strecuri din locurile copilăriei tale, spre necunoscut, spre străinătatea rece și aspră. Ai dori ca în drumul tău până la tren, să nu te mai vadă nimeni, nici să te întrebe că unde mergi...

Flăcăul dela cai îți pare o muștrare adâncă, o dojană vie. Tot aștepti înfrigurat să-l vezi cum se întoarce dela locul lui și te întreabă cu o undă de durere în ochi:

„Și iar' te duci, domnișorule Alexandre?”

— Iar', Grigore, iar' — îi răspunzi cu ochii plecați pe hainele cernite ale portului nemțesc, cari îți par acum așa de amărâte și de ridicole.

— Da' de ce te mai duci, domnișorule, că doar' ai acum destulă învățătură. Cu dumneata nu se poate prinde nici părintele Tănase, nici domnu notareș și nici chiar căntăreștii dela oraș. Ce să mai înveți la școli, domnule Alexandre? Să rămâi așa cum ești, la noi în sat, că ai putea dăscăli o varmeghie întregă... ce te mai duci dela noi?

Aceste întrebări te apasă ca o povară cumplită, inima îți bate tare și în clipa dintâi nu știi ce să răspunzi. Apoi o palidă scânteie îți licărește în truda gândului.

— Sunt vremi grele astăzi, Grigore, învățăturile sunt tot mai mari și mai multe, străinii bogați, cari nici nu ară, nici nu seceră, se tot adâncesc în ele, se fac tot mai isteți, mai tăioși la judecată, iar noi dacă nu ne ținem de dânsii, rămânem în coadă, nebăgați în seamă și la carle și la drepturi. Și nu-i bine așa Grigore!

Vezi pe flăcău cum își potrivește căciula pe frunte și se gândește adânc, lăsând mai slobode frânelor. Din când în când își înalță fruntea rostind rar:

— Hm, hm!

Apoi, după un restimp îndelungat, se obleşte de spate și se întoarce spre tine, cu fața înviorată, cu ochi strălucitori:

— Dacă-i așa, atunci du-te domnule Alexandre, du-te cu Dumnezeu. Și să te întorci cu toată învățătura câtă se poate câștiga în orașele lumii, să vii ca un proroc, domnișorule, să avem și noi ascultare vreo dată în sfatul domnilor mari. Că-i vremea. Du-te domnule Alexandre!

Și strânge hăjurile cu putere, pornind caii la trap vijelios.

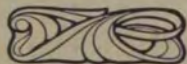
„Du-te, domnule Alaxandre!”

În clipele acestea te scuturi și tu din visările tale înduioșetoare, uiți și pridvorul casei părințești, și surori, și prieteni, și vraja amurgurilor line, și zimbelul fetelor dela porțițe, uiți fânașele și glasul sihiuitor al codrilor, tot-tot, în suflet îți coboară lumină, multă-

multă, simți o srașnică putere în piept la stânga, ridici fruntea și urci cu încredere scările trenului înegrit de fumuri, cu ochii așintii în zări, la steaua care clipește înflăcărată în umbrele serii, la steaua sfântă a unui mare ideal.

SANDU POPII.

Noapte.

Printre plopi subțiri și rari
Crește 'n raza lunii
Umbra streșinilor mari
Unde dorm lăstunii...

Apa lunii ca un val
Cade pe cupole
Și pe turle de metal
Pune-aureole;

Risipește din neant
Flori de-argint pe ramuri,
Cu sclipiri de diamant
Fulgeră la geamuri.

Și 'n orașul adormit
Blonde luminișuri
Curg în fluviu liniștit
Peste coperișuri...

Vino!.. Parcul doarme dus...
Ramurile albe
Pentru tine 'mbină sus
Înflorite salbe.

Pentru tine, ca să treci,
Valul de lumină
Desfășoară pe poteci
Broderie fină.

Lebedele își desfac
Alba lor grămadă —
Parcă lunecă pe lac
Blocuri de zăpadă.

Nimeni nu-i să rup'acum
Liniștea grădinii, —
Cupe pline de parfam
Dorm în aer — crinii.

Și te cheamă plopii rari
Fluturând sub lună...
Vino, din trecut răsari
Dragoste nebună.

În zadar pui stăvilar
Învechite pravili;
Dorul meu n'are hotar
Gândul n'are stavili!

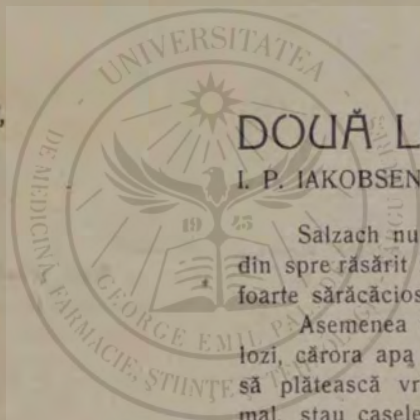
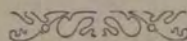
Gândul meu străbate lin
Unde dormi, frumoasă,
Ca o mare de senin
Năvălește 'n casă,

Și purtând durerea mea
Pe ferești deschise,
Peste trupul tău de nea
Pune val de vise!...

*

Ritmic pasul meu târziu
Pe poteci răsună —
Sufletul mi-e un pustiu
Luminat de lună!

M. D. RĂDULESCU.

DOUĂ LUMI

I. P. IAKOBSEN

Salzach nu e o apă voios curgătoare; pe malul din spre răsărit zace un cătun răzleț foarte posomorât, foarte sărăcăcios și ciudat de tăcut.

Asemenea unei mizerabile cete de cerșitori schilozi, cărora apă le-a curmat calea și nu au bani ca să plătească vr'unui luntraș să-i treacă pe celalalt mal, stau casele pe marginea cea mai de jos a țărmului. Cu umerii lor paralitici strânsi laolaltă, se razimă desnădăjduite în cursul mohorât al râului pe pripoane asemenea unor cărji măcinate de vreme. Din fundul prispelor, ochiuri de geam negre și fără luciu privesc țință de desuptul acoperișurilor de șindilă ce se apleacă înainte, chiorând parcă de o ură amestecată cu obidă la casele mai fericite ce se răzlețesc singuraticice, câte două sau în grupe prietenoase pe șesul verde și se pierd în depărtarea aurie și cețoasă. Bietele colibe nu au parte de nici o strălucire; în schimb întunecimea și tăcerea devine tot mai posomorâtă din pricina vuetului apei ce se scurge leneșe deși cealaltă vecinic neastâmpărată cu murmuru-i silnic și pustiu.

* * *

Soarele scăpătă spre așințit; de-o parte a râului aerul prinde să răsune de țărăitul sonor, ca de sticlă, al greerilor; din când în când o boare de vânt neașteptată ce venea aducând cu sine țărăitul de greeri, se înfundă erosindu-se în trestiișul rar al țărmului.

Din susul râului venea o barcă.

La una dintre cele din urmă case stă o figură femeiască slabă și istovită, care privea înspre barcă

aplecându-se mult pe marginea prispei. Își făcea strășină ochilor cu mâinile aproape străvezii. În susul râului pe unde plutea barca, lumina soarelui se lăsa aurie pe fața apei, așa că părea că luntrea alunecă pe oglindă de aur.

Fața ei palidă ca și ceara, părea în clar-obscurul amurgului, că poartă lumina în sine.

Ochii ei storși de desnădejde pândeau înfrigurați. În jurul gurei ostenite plutea un zâmbet ciudat de prostesc, dar cutele de pe fruntea-i rotundă și eșită în afară răspândiau pe întregu-i chip o umbră de hotărâre desperată.

Clopotele bisericeii din cătun prinseră să sune.

Ea se întoarse din bătaia soarelui și începuseră să clatine din cap, ca și când ar fi voit să scape de sunetul clopotelor, cari nu mai încetau să sune, în vreme ce murmură drept răspuns: „nu pot să aștept, nu pot să aștept“. Dar sunetul se auzea într'una.

Ca muncită de durere începe să umble pe prispa încoace și 'ncolo; umbrele desnădejdii se întunecară și mai mult, iar respirația se îngreueie, ca și când ar fi apăsător lacrimile, fără să poată plânge.

Demult, de ani de zile, suferea de o meteahnă chinuitoare de dureroasă, care nu-i da pace nici când umblă pe picioare, nici când zăcea în pat. Ceruse sfat și alinare dela o mulțime de mueri pricepute, se târâse dela un izvor făcător de minuni la altul — dar totdeauna de-a surda. Mai deunăzi fusese la Sft. Bartolomeu, unde un bătrân chior îi dăduse sfatul să lege un mănunchiu de floarea reginei, crusațel vested, coceni părliți de porumb și buruienii din țintirim, o șuviță din părul ei împreună cu o așchie de coseiugi; acest mănunchiu avea să-l arunce în urma unei fete sănătoase și fragede, care ar fi venit pe o apă curgătoare; beteșugul îi va da pace și va trece la cealaltă.

Acum purtă mănunchiul ascuns la sân. Pe râu se apropiă o barcă, cea dintâi după ce ea legase mănunchiul. Pășii din nou la marginea prispei, barca se apropiase atât de tare încât ea putea deosebi într'ansa pe cei cinci sau șase călători. Luntrașul ședează în dos ținând în mână o prăjină mare, la cârmă stă o damă tânără și carneă, iar lângă dânsa stă un bărbat care luă seama, ca ea să cârmească după semnele luntrașului; ceilalți ședează în mijlocul bărcii.

Bolnava se încovoie adânc înainte; fiecare trăsătură a feței ei eră încordată și pânditoare; mâna și-o ținea la sân. Tâmpilele i se zbăteau vajnic, răsuflarea aproape îi încetase; cu nările înfrigurate, cu obrazii arzători, cu ochii țintiți și larg deschiși așteptă apropierea bărcii.

Deja vocile călătorilor se auzeau, când lămurite, când asemenea unui murmur înăbușit. Acum barca ajunsese chiar dedesubtul casei; în aceea clipă cineva își aprinse țigara. Lumina căzută pe scurtă vreme asupra damei dela cârmă și în bătaia roșietică a luminei se putea deosebi o fată tânără, fragedă, cu un surâs fe-

ricit pe buzele întredeschise și cu o privire visătoare în ochii-i limpezi, cari priveau în sus spre cerul întunecat. Lumina dispărură; un plescăit ușor ca și când ar fi căzut ceva în apă, aruncat de o mână nevăzută, — și barca își continuă mesul.

* * *

Trecuse ca la un an. Soarele scăpătă de după o grămadă de nori grei și posomorâți, cari aruncau o lumină însângerată asupra valurilor galbene ale râului. Nu se auzea nici un țărâit de greeri, ci numai plescăitul apei și fâșăitul trestiișului de pe țârm. În depărtare se vedeă venind o luntre în josul apei. Bolnava de pe prispa stă acum jos pe țârm.

Când odinioară aruncase mănunchiul vrăjit după fata cea tânără, căzuse leșinată în prispa; emoția puternică, sau poate noul medic de plasă aduseră cu sine o schimbare în spre bine; după un răstimp greu începuse să se întrămeze și după câteva luni eră cu desăvârșire sănătoasă. Dintr'un început eră ca uluită de acest simțământ de sănătate, dar această nouă stare nu ținută mult; începuse să fie tot mai tristă și mai abătută, căci o urmărea pretutindeni chipul fetei celei tinere din barcă. La început i se părură că o vede precum o zărise, tânără și înfloritoare, ingenunchiă parcă la picioarele ei, privind-o implorător în ochi; mai apoi ea deveni nevăzută, dar ea știă cu toate acestea unde se află, căci o auzea vătându-se ușor ziua în patul ei, iar noaptea într'un colț al camerei ei. Nu de mult i se arătase din nou: stetea din nou în fața ei, palidă și uscată și o privea țintă cu ochi nefiresc de mari și ciudați. În seara asta ea stă jos la țârmul râului; avea în mână o scurtătură de lemn și cu ea făcea în nomolul moale cruce după cruce; din când în când se îndreptă și ascultă; apoi prindea iar să facă cruce.

Acum începură clopotele de seară.

Cu grije își sfârși crucea, lăsă scurtătura din mână, ingenunchie și se rugă. Apoi se cufundă în râu până la piept, își încruciașă mâinile și se lăsă în valul cenușiu închis. Iar valul o primi, o atrase în adâncime și se strecură, ca și până acum, agale și trist mai departe, trecând pe lângă sat, pe lângă câmpuri, departe, tot mai departe.

Acum barca se apropiase de tot; pe ea erau tinerii cari ajutaseră atunci la cârmuit, iar acum porniseră în călătoria de nuntă. El stă la cârmă, ea în mijlocul luntrei înfășurată într'un șal mare, cu o căciuliță roșie pe cap... stetea răzimată de catargul scurt, lipsit de pânză și fredonă în neștire.

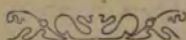
Apoi trecură prin fața casei. Ea făcū cârmaciului din cap un semn de mulțumire, își ridică privirile spre cer și începuse să cânte, rezemată de catarg, cu ochii în spre norii călători:

O spuneți-mi voi ziduri tari,
E sigur cuibul meu,

Ești puternic zidită, cetate a norocului meu
 Și porțile-ți ne scutesc de mâhnire?
 Ce văd eu oare acolo pe podul
 Peste care trec noii cei roșii-aurii?
 Cunosc chipurile
 Ce-mi stăpânesc încă
 Viața!
 Ele vin plutind încoace,
 Din vremea de odinioară, tristă și posomorâtă!
 Veniți încoace umbre ale durerilor trecute,
 Luați loc la masă, alături de inima mea,
 Și beți din pocălul aurit
 În sala scânteietoare a fericirii!
 Trăiască norocul, că însfârșit veni,
 Trăiască căci luă dela mine mâhnirea!
 Trăiască! — Dar dacă totul ar fi nunta un vis!

Trad. de: *Olimpiu Ștefanovici.*

O BUCURIE LITERARĂ

Poetul Goga a scos de sub tipar al *treilea* volum de poezii, sub titlul „*În umbra zidurilor...*” A ieșit la „Minerva” în București. E împărțit în 4 părți: Partea I.: „*În umbra zidurilor*”, cântă feluritele impresii ale poetului în rătăcirea sa prin orașele mari, cu ziduri înalte și sure, a căror și umbra e cu totul alta ca cea a câmpurilor și zăvoaielor simple și pline de poezie. E așa de viu redată impresia ce i-o fac zidurile marilor orașe în următoarea poezie scrisă la Paris:

Lina

*În zorii albi, senină dimineață,
 Tu-mi pari o fată mândră dela țară,
 Venită la oraș întâia oară
 Cu gând curat și rumenă la față.*

*Te prinde însă 'n blestemata-i ghiară,
 Te zbuciumă vârtejul de viață,
 Din mii de guri minciuna lui te 'nvață,
 Stropindu-te cu tină și ocară...*

*Insulte cad, batjocura te arde,
 La ori ce pas culegi o nouă vină
 În rătăcirea ta pe bulevarde.*

*Așa pe rând te 'ntuneci și spre sară
 De praf, de fum și de păcate plină,
 Tu te prăvali sfârșită și... murdară...*

Capitlul II.: „*Cântă apele*”, un gen nou, dând glas apelor mute și zmulgându-le graiuri mistice, dar foarte puternice și clare, — note necunoscute încă în poezia română. Sunt poezii cu adevărat clasice.

Capitolul III. e: „*Coarde vechi*” în care poetul cântă, ca și în volumele sale prime, mai ales în cel

dintâi, bucuriile și durerile, nădejțile și desperările sufletelor noastre, tânguirile și blestemele unui popor asuprit. Viu se oglindește acest suflet cu durerea și nădejțile lui în frumoasa poezie „*Doina*”. Iată-o:

Doina

*O doină plânge sus pe culme,
 Din fluier unde limpezi cad,
 Și legănată lin s'afundă
 În pacea codrilor de brad...*

*Cântare, meșteră cântare,
 Te stingi acum încet-încet,
 Și-adormi pierdută 'n tremurarea
 Oțtării blânde din brădet...*

*Mi-ai picurat un strop în suflet
 Din taina vremii de demult,
 Și plânsul veacurilor duse
 Mă înfioară când te-ascult...*

*Cum te-ai topit acum în noapte
 Eu stau cu inima la sfat:
 În care brad, de care creangă,
 Plânsoarea ta s'a aninat?...*

*Și cât vei mai trăi acolo,
 Tu soră pururea cu noi,
 Când va fi mort de mult ciobanul
 Și moartă turma lui de oi?...*

*Târziu odată, — cine știe? —
 Trecând pe-aici un călător,
 Te va culege dintr'o floare,
 De dup'o aripă de nor...*

*Te-a coborî în largul văii
 Și-o lume te va ascultă,
 Și-o lume 'ntreagă va începe
 Să plângă cu durerea ta...*

Capitlul IV.: „*Clipe*”, cuprinde număroase poezii subiective, de iubire, sentimentale și filozofice, cari de cari mai desăvârșite.

E un praznic literar de clasa primă apariția noului volum de Goga! Să nu se lipsească nimenea de el. Aducând 68 poezii pe 11 coale de tipar, costă 2 cor. și 10 fil. porto. Să poate avea dela „*Librăria Națională S. Bornemisa*” din Orăștie (Szászváros).

Citiți splendidul roman „*Misterul poetului*” de Antonio Fogazzaro.
 Editura: „*Librăriei S. Bornemisa*”,
 Orăștie. — Prețul 2 coroane, franco.

CRIMA LUI SYLVESTRE BONNARD

Roman de ANATOLE FRANCE — Trad. de VASILE STOICA

— 5 —

25 Octomvrie 1859.

Hotărârea fiind luată și toate orânduie, nu-mi mai rămâne, decât să-mi înștiințez îngrijitoarea. Mărturisesc că m'am luptat multă vreme cu gândul: să-i spun că plec sau să nu-i spun. Mă temeam de muștrările, batjocura, vehemența, lacrimile ei.

„E cum se cade femeia, îmi ziceam; ține la mine; va vrea să mă rețină, și Dumnezeu știe, că dacă vrea dânsa cu tot dinadinsul ceva, sunt foarte ieftine vorbe și gesturile și strigătele. În împrejurarea asta o să cheme într'ajutor pe portăreasă, pe cernitor, pe dărăcitoarea de saltele, pe cei șapte băeți ai negustorului de verdețuri; o să cadă cu toții în genunchi în jurul meu; o să plângă și o să fie așa de urâți, încât o să cedez, ca să nu-i mai văd“.

Acestea erau icoanele îngrozitoare, visurile de bolnav, pe cari mi le adună teama în închipuire. Da, teama, naște acești monștrii în creerul meu, rodnică teamă, cum zice poetul. Căci în paginile acestea întime o pot spune: mi-e teamă de îngrijitoarea mea. Știu că știe că-s slab, și asta-mi ia ori ce curaj în luptele mele cu dânsa. Sunt cam dese luptele acestea și totdeauna eu o pățesc.

Dar trebuia înștiințată Teresa. Tocmai sosi în bibliotecă, cu un braț de lemne, ca să facă nițel foc, „o văpaie“ cum zicea dânsa. Căci dimineața-i răcoare acum. Mă uitam cu coada ochiului, cum stă plecată, cu capul vârat în cămin. Nu știu de unde-mi veni atunci îndrăzneala, dar nu mai șovăii de loc. Mă ridicai și începui să mă plimb de-a curmezișul prin odaie.

— A, da, zisei într'un ton ușor, cu semeția asta particulară ștregarilor, a, da Tereso, eu plec în Sicilia.

Așteptai plin de nerăbdare. Teresa nu răspundea nimic. Capul și căița-i uriașă rămaseră cufundate în cămin și în întreaga sa persoană, pe care-o priviam cu atenție, nimic nu tradă nici cea mai mică emoție. Punea așchii sub lemnele cele mari, atât.

Însfârșit îi văzui iarăș fața. Așa eră de liniștită încât mă năcăjia.

— Într'adevăr, mă gândiam eu, fata asta bătrână n'are pic de inimă. Mă lasă să plec fără să zică măcar un „ah“. Așa de puțin e pentru ea faptul, că stăpânul său pleacă departe?

— Duceți-vă, domnule, îmi zise însfârșit, dar la șase să fiți acasă. Azi avem de cină ceva; ce nu poate aștepta.

Neapol, 10 Noemvrie 1859.

— *Co tra calle vive, magne e lave a faccia.*

— Te înțeleg, prietine; cu trei bani pot bea, mănca și-mi pot spăla și fața, și toate acestea prin

mijlocirea unei felii din pepenii aceia pe cari îi îngrămădești tu pe mescioară. Prejudiții apusene însă mă împedecă să gust cu destulă sinceritate plăcerea acesteia simplă. Și cum să mai pot și mănca pepene?

Am destul lucru și numai ținându-mă pe picioare în mulțimea asta. Ce noapte luminoasă și zgomotoasă la *Santa Lucia!* Munți întregi de poame strălucesc prin sandramale la lumina felinarelor multicolore. Pe cuptoarele aprinse sub cerul deschis, clocote apa în căldări și cântă friptura în tingiri. Mirosul de pește fript și de carne caldă, mă gădile la nas și mă face să strănut. Cu prilejul acesta bag de seamă, că batista mi-a părăsit buzunarul. Sunt împins, ridicat, învărtit de cel mai vesel, cel mai gălăgios, cel mai vioi și cel mai isteț popor, ce-ți poți închipui; o cumătră tânără, în vreme ce-i admir părul ei bogat negru, mă asvârle cu umărul elastic și puternic, trei pași înapoi, fără să-mi pricinuiască ceva durere, drept în brațele unuia care mănca macaroane și care mă primi zimbînd.

Sunt la Neapol. Cum am ajuns aici cu câteva rămășițe de bagaj informe și sfâșiate, nu v'ăș putea spune din simplul motiv, că nu știu nici eu. Drumul până aici l'am făcut într'o spaimă fără sfârșit, și sunt sigur că în orașul acesta luminos, aveam înfățișarea unei bufnițe la soare. Noaptea asta mi-a mers și mai rău! Voind să văd deaproape moravurile poporului, o pornii pe *Strada di Porto*, unde sunt acum. În jurul meu se 'ndeasă grupuri animate în fața prăvăliilor cu de-aie mănecării și plutesc ca o barcă părăsită în voia acestor valuri de vieață, cari și-atunci te desmiardă, când te trag în adâncuri. Căci poporul acesta neapolitan are în vioiciunea sa un nu știu ce dulce și desmiardător.

Nu mă simt deloc izbit, mă simt legănat și îmi pare că legănându-mă încolo și încoaci, oamenii aceștia o să mă adoarmă pe picioare. Admir, călcând dealungul lepedelor de lavă ale *Străzii*, acești hamali și pescari, cari umblă, vorbesc, cântă, fumează, dau din mâni, se ceartă și se sărută cu o iuțelă uimitoare. Trăiesc cu toate simțurile deodată oamenii aceștia și, înțelepți, fără s'o știe, își potriveș dorințele cu scurtimea vieții. Mă apropiai de un birt întesat de lume și cetii pe ușă acest catren în dialectul neapolitan:

Amice, alliegre magnammo e bevimmo,
Nfin che n'ce stace noglio a la lucerna:
Chi sa s'a l'autro munno n'ce vedimmo?
Chi sa s'a l'autro munno n'ce taverna?

Prietini, să mănecăm și să bem cu veselie,
Până mai este ulei în lampă:
Cine știe mai vedemu-ne în cealaltă lume?
Cine știe, este în cealaltă lume vre-o crășmă?

Horățiu dedea astfel de sfaturi prietenilor săi. Tu le-ai auzit, Postumus; și tu le-ai auzit Leuconoé, frumoaso răzvrătită, care voiai să știi tainele viitorului. Viitorul acesta e trecut astăzi, și noi îl cunoaștem. Drept vorbind, nu avei nici un înțeles, să te chinuiești pentru așa de puțin, și prietinel tău s'a dovedit om de simț sfătuindu-te, să fi cuminte și să-ți lămurești vinu-

rile tale grecești. *Sapias, vina liques!* O țară frumoasă și un cer senin te îndeamnă totdeauna la plăceri liniștite. Dar sunt suflete chinuite de o nemulțumire sublimă; acestea sunt cele mai alese. Astfel de suflet erai tu, Leuconoé; ai ajuns acum la bătrânețe în orașul, unde străluceă frumseța ta odinioară, mă închin cu respect umbrei tale melancolice. Suflete ca al tău, dacă au răsărit în sinul creștinătății, au fost suflete de *sfinte*, iar minunile lor au umplut paginile *Legendei de aur*, Prietinel tău Horatius a lăsat urmași mai puțin generoși. Iată unul dintre nepoții lui în persoana crâșmarului-poet, care în clipa de față toarnă vin prin cești, sub firma sa epicureană.

Și cu toate acestea vieța îi dă drept prietinelui Flaccus, iar filozofia lui e singura care se potrivește cu mersul lucrurilor. Ian uitați-vă la țingăul acela răzimat de vița de viie, care mănca o înghețată privind cu ochii stelele. Nici nu s'ar plecă, de-ar fi vorba să ridice manuscrisul acesta vechiu, pe care-l caut eu cu atâta trudă. Și într'adevăr omul e făcut mai mult pentru a mănca înghețată, decât pentru a se cufundă în texte bătrânești.

Îmi urma drumul în jurul beutorilor și cântăreților. Am văzut niște îndrăgostiți cari mușcau din poame frumoase ținându-se strâns de mijloc. În temelul firii sale, trebuie să fie rău omul, căci mă intristă adânc toată veselia asta streină. Mulțimea asta îți desfășură înaintea ochilor un gust de vieță așa de naiv, încât se răsvrătia în mine întreg puritanismul meu de pisar bătrân. Eram apoi desnădăjduit, că nu înțelegeam nimic din vorbele cari răsuna prin aer. Eră o probă umilitoare pentru un filolog. Eram deci foarte posomorât, când deodată mă făcură câteva cuvinte rostite în urma mea, să-mi ascut urechile.

— Moșneagul acesta-i cu siguranță Francez, Dimitrie. Mă doare nedumerirea asta a lui. Haide, grăiește cu el! Ce spinare bună, rotundă are! Așa-i Dimitrie?

Vorbele acestea erau spuse franțuzește, de un glas de femeie. Îmi fu destul de neplăcut, să aud numindu-mă „moșneag“. E moșneag omul când e de *șaizeci* de ani? Deunăzi pe Pont des Arts se miră colegul meu Perrot d'Avignac, ce tânăr sunt, iar el se pricepe hotărât mai bine la treburi de vârstă, decât ciocârliia asta tânără, care-mi cântă la spinare, dacă totuș cântă ciocârliile și noaptea. Zice că spinarea mi-e rotundă? Ah! Ah! Bănuiam eu de mult așa ceva. Dar acum nu mai cred deloc, căci e părerea unei găscuțe. Se înțelege, nu-mi întorc capul, să văd cine a grăit, dar sunt sigur că-i o femeie frumoasă. De ce?

Pentru că numai glasul femeilor, cari sunt frumoase, sau au fost, cari plac sau au plăcut, numai glasul acestora poate aveă acea bogăție de mlădieri fericite, și sunetul argințiu, care-i răsēt încă. Din gura unei femei urâte va curge vorba mai dulce, poate, mai melodioasă, dar niciodată nu va aveă vioiciunea și ciripitul acesta.

Ideile aceste se formară în mintea mea în mai puțin de-o secundă și ca să scap de cești doi necunoscuți, mă aruncai îndată unde eră mulțimea mai deasă și apuca pe un *vicoletto* întortochiat, luminat de o singură lampă aprinsă în firida unei Madone. Gândindu-mă mai pe îndelete aici, aflai că femeia asta frumoasă, — căci cu siguranță eră frumoasă, — exprimase față de mine o idee foarte binevoitoare, care merită întreaga mea recunoștință.

„Moșneagul acesta-i cu siguranță Francez, Dimitrie. Mă doare nedumerirea asta a lui. Haide, grăiește cu el! Ce spinare bună, rotundă are! Așa-i Dimitrie?“

Auzind cuvintele acestea pline de farmec nu trebuia să o iau la fugă. Se potriveă mai bine, să mă fi apropiat curtenitor de dama cu graiu frumos, să mă fi plecat în fața ei și să-i fi ținut logosul acesta: „Doamnă, am auzit fără voie, ce-ați spus. Voiți să faceți bine unui moșneag. L-ați făcut, doamnă: și numai sunetul unui glas francez îmi face o plăcere, de care vă mulțumesc“. Fără îndoială vorbele acestea trebuia să i le adresez sau altele de felul lor. De sigur e franceză, căci glasul îi e francez. Glasul femeilor din Franța e cel mai dulce din lume. Și streinii-i simt farmecul, ca și noi. Filip de Bergame a zis în 1483 despre Ioana d'Arc: „Glasul îi eră dulce, ca glasul femeilor din țara ei“. Tovarășul, cu care grăia, purtă numele Dimitrie. Fără îndoială-i rus. Vor fi niscai bogățani, cari își plimbă prin lume plictiseala. Trebuie să avem milă de cei bogați: averile îi înconjură, dar nu-i pătrund; în-lăuntru sunt săraci și despoiați. Mizeria celor bogați e cea mai vrednică de lacrimi.

La sfârșitul cugetărilor acestora, mă aflam într'o hudiță, sau cum zic neapolitanii într'un *sotto-portico*, care treceă pe sub arcuri așa de numeroase și pe sub balcoane așa de scoase, încât nu pătrundeă de sus nici un pic de lumină. Mă rătăcisem, și după cum se vede, eram osândit să-mi caut calea noaptea întreagă. Ca să pot întreba, trebuia să întâlnesc față omenească. Și nu treceă nime, încât mă cuprinse desnădejdea. Apuca pe o uliță la întâmplare, o uliță sau mai bine zis un cuib de hoți îngrozitor. Nu numai că aveă înfățișarea asta, ci și eră de fapt cuib de hoți; căci abia umblasem câteva minute pe pardoseala ei, când zării deodată doi inși jucându-se cu cuțitul. Cu limba se ataca însă mai mult decât cu junghiul, iar din injurăturile ce-și aruncau, înțelesei că erau doi îndrăgostiți. Trecui cuminte într'o ulicioară vecină, în vreme ce dumnealor urmau cu regularea afacerii, fără să se amestece cătuș de puțin în afacerile mele. Umblai câțeva vreme la întâmplare și mă așezai descurajat pe o bancă de piatră, unde începui să-mi fac reproșuri, c'am fugit așa de nebunește și prin atâtea cotituri de Dimitrie și de tovarășa lui cu glas sonor.

— Bună ziua, signor! Veniți dela San-Carlo? Ați auzit pe diva? Numai la Neapol poți auzi cântare ca a ei!

Îmi ridicai capul și recunoscu pe otelierul meu. Eram în fața otelului și ședeam tocmai sub fereastra mea.

— urmează —

Noua lege militară

Din multe legi, ce s'au adus în ciclul parlamentar de acum, una dintre cele mai de seamă e fără îndoială: *legea militară nouă*, care prescrie schimbate în multe privinți legăturile cetățenilor cu armata. Cum fiecare cetățean începând cu 18 ani și până la 42 are strânse legături cu aceasta, — „Librăria S. Bornemisa“ a făcut un bun serviciu dând în mâna publicului:

Noua lege militară

în traducerea pe înțeles a dlui sublocotenent Al. Hamat. Cine dorește se afle, că *noua lege militară* ce favoruri acoardă, cu ce motive se poate cere serviciul de 10 săptămâni, apoi dreptul de voluntar și altele, aici le găsești pe toate tăl-cuite și însoțite de câteva modele de rugare — așa că nu are nevoie să ceară dela unul și dela altul informații cari de multeori sunt greșite, — căci aci le află pe toate.

Cartea costă franco 2 coroane. Se poate comandă la „Librăria S. Bornemisa“ în Orăștie.

Depozit românesc

de

PIANE ȘI ARMONIURI

în Sibiiu, str. Cîsnădiei 7.

Piane și pianine din cele mai bune fabrici din Austria și Germania, în nuc mat sau poleit, în lemn negru, mahogai, palisandru veritabil, construcțiune modernă, cadru pancerat, agrafe, moderator etc., — se pot cumpără cu preț foarte favorabil în depozitul meu. Transportul și pachetarea sunt gratuite. Școalele, reuniunile de cântări și alte instituții culturale primesc favor special.

Armonii de școală
bune și solid lucrate.

Rog sprijinul onoratului public român.

Cu distincă stimă:

TIMOTEI POPOVICI,

profesor de muzică

Sibiiu—Nagyszeben

Strada Cîsnădiei 7.

12—

CĂRȚI LITERARE NOU

— Depozit la „Librăria S. Bornemisa“ în Orăștie. —

Cor. fil.

Gh. Stoica: Alte vremi, povestiri	2—
Ion Agârbiceanu: Schițe și povestiri	2—
Al. Ciura: Amintiri	1:60
I. Dragoslav: Volintirii	1:80
L. Rebreanu: Frământări	1:50
V. Eftimiu: Poemele singurătății	2—
A. Fogazzaro: Misterul Poetului, roman	1:80
St. Lázár: Floarea Betuliei, roman	1:80
S. Bornemisa: Almanahul scriitorilor dela noi	1:60
A. Hamat: Noua lege militară	2—
E. Borcia: Versuri flușturate	—60
S. Bornemisa: Cele mai frumoase, poezii populare	—60
H. P. Petrescu: Văduvioara și alte șase monoloage	1—
O. Goga: Din umbra zidurilor, poezii	2—
I. Slavici: Mara, roman	2—
G. Flaubert: Salambo, roman trad. de L. Dauș	2—
Virgiliu: Eneida, trad. de Pandelea	2:50
D. Pătrășcanu, Timotheiu Mucenicul	2—
N. Zaharia: Ce este fericirea	1—
N. Zaharia: Amorul	1—
Rădulescu-Codin: Făt-Frumos, povești	—30
I. Claretie: Drapelul, povestire trad. de Z. Bărbulescu	—30
I. Agârbiceanu: Datoria, nuvele și schițe	—30
I. Rășcanu: Poveștile lui Perrault	—30
Carmen Sylva: Poveștile unei Regine	—30
V. Conta: Încercări de metafizică	—60
M. Maeterlinck: Sora Beatrice. Miracol, 3 acte tr. Minulescu	—30
D. Stern: Bulgaria sângerândă	—60
Honore de Balzac: O afacere întunecoasă	—40
R. Bringer: Spionii lui Napoleon	—80
Wells G. H.: Primii oameni în Lună	—80
Eftimiu V.: În temnițele Sтамбулului	—40
Onoto Valana: Priveghitoarea Japoneză	—40
Memoriile lui Napoleon	—80
Anghel C.: Răscoalele din 1907	—80
Domnia și detronarea lui Cuza-Vodă	—80
Eroii Unirii: Jertfa lui C. Negri	—80
Marchiza de Pompadour	—80
Napoleon în Rusia	—80
Don Juan Rege	—80
Crimele teroarei	—80
Lacroix D.: Puiul Vulturului, prelucrată de D. Iacobescu	—80
Dr. G. Stănculescu: Boalele ochilor și îngrijirea lor	—20
Gârboviceanu și Chelariu: Snoave	—20
Eugen Todie: Robii pământului	1:50
H. Becher Stowe: Coliba lui Moș Toma, roman	—30
Al. Cazaban: Rozica	—30
Ohnet: Jale și bucurie	—30
T. Liviu: Războiul Romanilor cu Hanibal tr. N. Pandele, I/II	—60
Courteline G.—H. P. Petrescu: Învingeri strălucite, piesă	—30
Micul mincinos, comedie în 2 acte, local. de Bujorel	—30
Mirande: Zoe, comedie într'un act	—24
Wilde O.: Nuvele, trad. de Dr. I. Broșu	—50
N. Zaharia: Vieța și opera lui Eminescu	3—

— Pentru porto să se trimită deosebit 10—30 bani de fiecare carte. —

— Porto recomandat cu 25 bani mai mult. —